

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 258/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária**, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, zastúpenej JUDr. Tomášom Sisákom, advokátom, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 85/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 85/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“). Ďalej navrhuje prikázať krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a priznať jej primerané finančné zadostučinenie v sume 2 160 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobkyne stranou sporu vedenej na prvej inštancii na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní o zaplatenie sumy z titulu neuhradených faktúr za poskytnuté právne služby žalovanej. Okresný súd v merite veci rozhodol rozsudkom č. k. 26 Cb 261/2018-184 z 30. októbra 2019 tak, že žalobe z časti vyhovel. Obe strany konania napadli rozsudok okresného súdu odvolaniami doručenými okresnému súdu 11. decembra 2019 (odvolanie žalovanej) a 17. decembra 2019 (odvolanie

žalobkyne proti výroku II. a III. rozsudku, pozn.). Sťažovateľka uvádza, že ústavný súd nálezom č.k. IV. ÚS 239/2022-40 z 28. júna 2022 vyslovil porušenie sťažovateľkou namietaných základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred súdom prvej inštancie, sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Zdôrazňuje, že hoci od právoplatnosti posledného nálezu uplynula krátka doba (9 mesiacov), domáha sa opätovne vyslovenia porušenia ňou namietaných práv (bod 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia), avšak táto ústavná sťažnosť smeruje proti postupu krajského súdu, ktorý do dnešného dňa o podanom odvolaní nerozhodol a vo veci nenariadil ani termín pojednávania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v časti relevantnej pre posúdenie namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní argumentuje:

a) k porušeniu základných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote malo dôjsť v dôsledku nečinnosti krajského súdu pri rozhodovaní o podanom odvolaní,

b) hodnotí konanie na krajskom súde ako nesústreďené a neefektívne (uvedené bližšie nešpecifikuje), ústavne non-konformné, upierajúce sťažovateľke právo na prístup k spravodlivosti a ukončenie právnej neistoty, ktorá vzniká v dôsledku (ne)konania krajského súdu, poukazujúc aj na neefektívny proces dokazovania súdu prvej inštancie (ktorého postup však nie je predmetom posúdenia ústavného súdu v danej veci, pozn.),

c) uvádza, že predmet konania patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov, nevykazuje znaky právnej alebo faktickej náročnosti, ktorá by mohla ospravedlniť pretrvávajúce prietahy, ani jedna zo strán sporu neprispela k predĺženiu súdneho konania, a teda zodpovednosť za prietahy v konaní nesie výlučne konajúci súd,

d) domáha sa primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2 160 eur, poukazujúc na význam sporu pre svoju právnickú osobu, celkovú dĺžku konania od podania žaloby (5 rokov a 1 mesiac), ako aj na dĺžku konania súdu druhej inštancie 1 rok a 5 mesiacov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný súd“) súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na fakt, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv sťažovateľa posudzovať spoločne.

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

7. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

8. O zjavnú neopodstatnenosť ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

9. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a obsahu súdneho spisu zistil, že po podaní odvolania stranami sporu proti rozsudku okresného súdu č. k. 26 Cb 261/2018-184 z 30. októbra 2019 okresný súd realizoval procesné úkony súvisiace s prípravou súdneho spisu pre odvolací súd, ktorému spis predložil 29. októbra 2021. Hoci sa postup krajského súdu z pohľadu časového rámca nejaví ako úplne optimálny, doterajšia celková dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti, ako aj sťažovateľkou namietaná „nečinnosť a nesústredená činnosť“ krajského súdu nenapĺňa

svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby táto dosiahla ústavnoprávny rozmer. V konkrétnom prípade sťažovateľky je potrebné vziať do úvahy povahu konania súdu druhej inštancie, ktoré je v rámci Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) koncipované ako konanie, keď odvolací súd nemusí vo veci nariadiť pojednávanie, čím zákonodarca sledoval práve rýchlosť, efektívnosť a hospodárnosť odvolacieho konania. Je na úvahe konkrétneho odvolacieho senátu, či rozhodne bez nariadenia pojednávania. Ak odvolací senát rozhoduje o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemožno časový úsek v danej situácii od podania odvolania do konečného rozhodnutia súdu druhej inštancie označiť ako „nečinnosť“ (m. m. I. ÚS 35/2021, I. ÚS 64/2022). Je nutné prihliadnúť na časový rámec, ktorý je potrebný na oboznámenie sa s obsahom súdneho spisu, procesným postupom súdu prvej inštancie, dôvodmi odvolania a vyjadreniami strán sporu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že skutočnosť, že odvolací súd navonok nevykonáva žiadne úkony, nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobera (pozri aj III. ÚS 106/2018).

10. Európsky súd pre ľudské práva pri poskytovaní ochrany práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého obsahové komponenty sú v zásade identické s obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, uplatňuje kritérium významu veci z pohľadu sťažovateľa a v tejto súvislosti diferencuje posudzovanie primeranosti plynulosti konania do troch skupín; ide o konania vyžadujúce primeranú rýchlosť, osobitnú rýchlosť alebo výnimočnú rýchlosť (m. m. III. ÚS 254/2015, III. ÚS 181/2011, II. ÚS 276/2020, I. ÚS 48/2021). Pri posúdení ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd poukazuje aj na judikatúru ESĽP, ktorá okrem iného potvrdzuje, že v špecifických prípadoch je pri posudzovaní doby konania pred súdnymi orgánmi potrebné brať do úvahy aj samotný predmet konania, t. j. čo je pre účastníka konania v tomto konaní v stávke – „*at stake*“ (rozsudok ESĽP z 31. 3. 1987, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 20. 3. 1989, Bock v. Nemecko, rozsudok ESĽP z 31. 3. 1992, X. v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 26. 4. 1994, Vallée v. Francúzsko, rozsudok ESĽP z 8. 2. 1996, A. a iní v. Dánsko a i.). V súvislosti s tvrdením sťažovateľky týkajúcim sa významu predmetu sporu ústavný súd uvádza, že hoci je predmet konania pre ňu nepochybne dôležitý, žaloba o zaplatenie peňažnej pohľadávky nepatrí z pohľadu judikatúry ESĽP medzi konania vyžadujúce osobitnú či výnimočnú rýchlosť rozhodovania.

11. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného súdom druhej inštancie (1 rok a 5 mesiacov) ústavný súd v postupe krajského súdu nevzhladol také pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených prietáhov. K takémuto záveru dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru ESĽP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy a zložitosti veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015).

12. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou namietaných práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. Na margo sťažovateľkinho tvrdenia, že konanie trvá spolu viac ako 5 rokov, ústavný súd pripomína, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020, (IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 199/2023). Predmetné právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

14. Z uvedených dôvodov, ako aj s ohľadom na § 45 zákona o ústavnom súde a z neho vyplývajúcu viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 alebo § 131a neustanovujú inak, ktorá sa prejavuje vo viazanosti najmä sťažnostným petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany, ústavný súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil napadnuté odvolacie konanie, teda konanie, pričom pokiaľ ide o konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 26 Cb 261/2018, poukazuje na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 239/2022-40 z 28. júna 2022, ktorým bola zohľadnená nečinnosť okresného súdu v trvaní 17 mesiacov po vyhlásení prvoinštančného rozsudku vo veci samej, ako aj čiastočné pričinenie sa sťažovateľky o oddialenie rozhodnutia vo veci (body 16, 17 a 21 citovaného nálezu).

15. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu